

Nog kan ik mededelen, dat sedert de laatste opgave in het Tijdschrift, 4 nieuwe leden door het Bestuur zijn toegelaten t.w. :

Ir Hendriks, Directeur van de Ned. Heidemaatschappij,

Ir Luytjes, verbonden aan het Itbon,

Ir Overbeek, oud Inspecteur van het Boswezen in Indonesië,

Mevrouw Overdijkink-Spaan

en dat ik hier als introducé kan welkom heten Dr Schreiner, forest-geneticist of the forest-research-station te Philadelphia, U.S.A.

In eindig dan thans met de wens uit te spreken, dat deze vergadering, en de excursie van hedenmiddag en die van morgen er wederom het hunne toe mogen bijdragen, om de bosbouw in Nederland te bevorderen en de band tussen de bosbouwers onderling te versterken.

HOUTOPBRENGSTEN VAN DE HOUTVESTERIJ „ASSEN”

[624.1 : 922.1 (492)]

door

J. J. M. JANSEN

Sinds enige jaren bespreekt de oud-inspecteur van het Ind. Boswezen P. van Zon, het jaarverslag van het Staatsbosbeheer. De inhoud daarvan kan hem niet bevredigen. Allerlei gegevens, die een juist inzicht kunnen geven over het gevoerde beheer en de financiële uitkomsten mist hij daarin. Ik ben het in dit opzicht wel met hem eens. Men moet echter niet vergeten, dat het Staatsbosbeheer een heterogeen samenstel van beheersobjecten omvat, zoals parkbossen (Haagse Bos), duinbebossingen, echte bosbedrijven en bebossingen van stuifzand en heidevelden. Vergelijkijng van de gegevens dezer onderling zozeer verschillende beheersobjecten heeft feitelijk weinig zin, terwyl samenvoeging van die gegevens helemaal niet geschikt is tot het trekken van conclusies. Zo memoreert van Zon uit het jaarverslag 1949, dat de houtopbrengsten per houtvesterij per ha uiteenlopen van 5,1 m³ tot 0,9 m³. Voor de houtvesterij „Assen” was inderdaad de houtopbrengst in 1949 per ha gerekend slechts 0,9 m³.

Ik acht het dienstig over mijn houtvesterij enige gegevens te publiceren, die van Zon en andere beoefenaars van de cijferkunst naar ik hoop wel zullen bevredigen.

De houtvesterij „Assen” omvat $\frac{1}{5}$ deel van de oppervlakte bos, die het Staatsbosbeheer bezit en wel 8138 ha. Deze oppervlakte bedroeg op

1 Januari 1942 6000 ha

1 Januari 1932 2800 „

1 Januari 1922 800 „

De leeftijdsclassen zijn dus als volgt vertegenwoordigd :

van 1 tot en met 10 jaar met 2138 ha

„ 11 „ „ „ 20 „ „ 3200 „

„ 21 „ „ „ 30 „ „ 2000 „

„ 31 „ „ „ 44 „ „ 800 „

Het behoeft geen betoog, dat in dit beheersonderdeel kaalslag noch lichting plaats vindt, temeer waar de oudste bossen uit grovedennenoopstanden bestaan, groeiende op stuifzand, waar de ontwikkeling maar langzaam gaat en de kapbare leeftijd op 44 jaar nog niet is bereikt.

De houtopbrengsten komen dus geheel uit de dunningen.

Aannemende, dat gemiddeld om de vijf jaar wordt gedund, zal theoretisch per jaar de volgende oppervlakte moeten worden gedund :

van de leeftijd van 1 tot en met 10 jaar :	0 ha
van de leeftijd van 11 tot en met 20 jaar alleen de lariksoopstanden van 13 tot en met 20 jaar, want de grovedennenoopstanden zijn nog te jong, terwijl de bezaaiingen en de fijnsparoopstanden ook pas na 20 jaren ingrijpen door de bijl nodig maken. Er blijven van de 3200 ha daarom voor dunning over 1680 ha, want 220 ha worden door grovedennenen, 580 ha door fijnspar en 300 ha door bezaaiingen ingenomen, terwijl 420 ha lariks nog te jong zijn. Een vijfde deel van 1680 ha is dus :	336 ha
Van de leeftijd boven de 20 jaar (2000 ha + 800 ha = 2800 ha) moet een vijfde deel worden gedund :	560 ha

Totaal theoretisch jaarlijks te dunnen : 896 ha
of afgerond 800 ha.

Er werd gedund als volgt :

Jaar	Aantal ha	Aantal m ³	Opbrengst
1949	376	5926	f 174.000
1950	358	4338	„ 154.000
1951	526	6520	„ 225.000
1952	830	8500	„ 295.000

De bedragen over 1952 zijn zo nauwkeurig mogelijk geschat.

De oppervlakten die gedund moeten worden zijn in de praktijk nog niet bereikt. Er is een kleine achterstand, die geleidelijk zal worden ingelopen. De oorzaken van die achterstand zijn velerlei en het zou te ver voeren ze op te sommen.

Uit het bovenstaande overzicht blijkt, dat de opbrengst per ha gedunde oppervlakte achteruitloopt. Dit is een gevolg van het feit, dat langzamerhand tweede dunningen en zelfs derde dunningen plaats vinden, waarbij de gevelde houtmassa, die o.a. door het aanwezige loofhout bij de eerste dunningen altijd erg hoog is, geringer wordt.

Gemiddeld mag bij veilige schatting worden aangenomen, dat per 5 jaar en per ha 10 m³ hout wordt gedund, dat is 2 m³ per ha per jaar. Ik zie uit het rapport van het L.E.I. nr 75 (1947), dat die waarde ook daar werd aangehouden.

Van de 8138 ha bos van de houtvesterij „Assen” is thans slechts 4480 ha in het dunningsproces begrepen of 55%. De Dunningsoopbrengsten zullen dus nog vele jaren crescendo gaan, temeer waar de bebossing niet gereed is en nog gedurende drie jaar een belangrijke oppervlakte woeste grond aan het bosareaal zal worden toegevoegd.

Uit bovenstaande cijfers blijkt, dat de hierboven aangehaalde houtopbrengst van 0,9 m³ per ha per jaar een cijfer is, waarop generlei conclusies kunnen worden gebaseerd. Het plafond van ongeveer 2 m³ per

ha per jaar zal pas ongeveer 15 jaar later worden bereikt dan het tijdstip waarop de bebossing gereed is gekomen, welk tijdstip naar schatting in 1970 zal zijn bereikt. Daarna eerst zullen de dan geleidelijk intredende eindhakken dit cijfer kunnen opvoeren tot het vermoedelijk normale van 5 m³.

RENTABILITEIT IN DE BOSBOUW

[64 + 65]

door

G. GERBRANDA

Naar aanleiding van het artikel van Ir A. van Laar in het Boschbouw-Tijdschrift van Maart 1952 zou ik gaarne een paar opmerkingen plaatsen.

1e. Naar mijn mening mag men de komende wistandige wij in in Nederland ook thans nog kennen, niet zonder meer op rekening schuiven van het feit, dat men vroeger te veel streefde naar hoge opbrengsten zonder voldoende rekening te houden met de noodzakelijke continuïteit van het bedrijf, die o.a. het instandhouden van de bodemactiviteit vereiste.

Ongetwijfeld speelde hier in de eerste plaats een gebrek aan inzicht op natuurwetenschappelijk gebied een grote rol.

2e Bij het opstellen van de door het L.E.I. verrichte kostprijsberekening voor hout van groveden, douglas, inlandse eik en populier is samenwerking gezocht en verkregen met een commissie van personen uit de bosbouwwetenschap, en praktijk.

Alle kosten, die als normaal zijn te achten, ook o.a. die, welke nodig zijn om de productiviteit van de grond in stand te houden, zijn in rekening gebracht.

Over het algemeen kan men zeggen, dat de econoom hier slechts de dienaar is en dat hij alle kosten welke door de bedrijfstechnici noodzakelijk worden geacht ook als kostenelement in rekening brengt.

3e De heer van Laar geeft toe, dat kostprijsberekeningen waarde hebben voor het verkrijgen van inzicht in de huidige financiële toestand van het bosbedrijf. Wetenschappelijke betekenis voor de verdere ontwikkeling van de Nederlandse bosbouw kent hij er niet aan toe.

Nu zou ik toch zeggen, dat, indien kostprijsberekeningen waarde hebben voor het verkrijgen van een (beter) inzicht, zulks insluit, dat ze ook betekenis hebben voor de verdere ontwikkeling, of men deze betekenis wetenschappelijk wil noemen of niet, zou ik graag facultatief willen stellen. In elk geval is wetenschappelijke betekenis voor het op de juiste wijze opzetten van kostprijsberekeningen noodzakelijk.

4e Algemeen wordt aangenomen dat men de rentabiliteit van een bepaald bedrijf niet anders kan berekenen dan door uit te gaan van de netto-opbrengsten, beginkapitaal en eindkapitaal van de periode waarover men de rentabiliteit wil berekenen. Aldus wordt een dergelijke berekening ook steeds toegepast.

Waarom deze methode niet toepasselijk zou zijn wegens de lange omlopen in de bosbouw en waarom zij tot absurde uitkomsten zou moe-